

achtte het een gelukkig verschijnsel dat Nederland, door alle tijden heen de beschermers van hen die vrij hunne gedachten wenschten te uiten, nu ook de eerste was onder de natien die vrijdom van invoer verleende aan de voortbrengselen van den menschelijken reest. Men verheugde er zich in, dat, hoewel het geldelijk offer waarschijnlijk van de zijde van Nederland grooter zou zijn dan van België, de Regering evenwel zich daardoor niet had laten weerhouden, dit beginsel van vrijdom in de overeenkomst op te nemen. Er waren enkele leden die bij deze gelegenheid de uitdrukking hunner wenschen niet wilden terughouden, dat het sluiten dezer overeenkomst ook den weg mogt banen tot eene voor beide natien nuttige regeling der meer stoffelijke belangen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 21sten December 1858.

HARTEVELT.
VAN ROIJEN.
BEERENBROEK.
TONCKENS.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS

omtrent het wets-entwerp tot onteigening non perceelen ten behoeve van den aanleg eener straat in de gemeente 's Gravenhage.

Geene bedenkingen zijn tegen deze voordragt uit de afdelingen voortgekomen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 21sten December 1858.

HARTEVELT.
VAN ROIJEN.
BEERENBROEK.
VAN HEECKEREN VAN WASSENAER.

VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS

over het ontwerp van wet tot bekrachtiging van provinciale belastingen in Friesland.

Bij het onderzoek in de afdelingen zijn geene bedenkingen tegen dit wets-ontwerp gerezen.

Aldus vastgesteld in de Commissie van Rapporteurs, den 21sten December 1858.

HARTEVELT.
VAN ROIJEN.
BEERENBROEK.
VAN HEECKEREN VAN WASSENAER.

VERSLAG DER ONDERSCHIEDENE COMMISSIEN VAN RAPPORTEURS omtrent de begroting van Staatsuitgaven en Middelen voor het dienstjaar 1859.

Algemeene beschouwingen.

I. Vrij algemeen heeft men in al de afdelingen der Kamer bezwaren doen gelden tegen den moeilijken toestand waarin de Eerste Kamer telken jare gebragt wordt bij haar onderzoek der wetten, behoorende tot de Staatsbegroting voor het onmiddellijk aanstaande jaar. Veelal, gelijk nu weder, tegen het einde des jaars opgeroepen om daaraan deel te nemen, terwijl de andere Kamer dezen arbeid nog niet volbragt heeft, zijn de leden der Eerste Kamer niet in staat het geheel te overzien en blijven zij meestal verstoken van het licht dat uit de beraadslagingen, in de Tweede Kamer gevoerd, noodwendig voor de beoordeeling dezer wetten moet ontstaan. Niet zelden wordt daardoor de vraag geboren, of

de Kamer wel geacht kan worden aan hare roeping te beantwoorden, wanneer zij desniettemin tot dat onderzoek overgaat. De zucht om het gemeen overleg te bevorderen en zooveel mogelijk elke stremming in de staatsdienst te voorkomen, moge tot nu toe geleid hebben om zich aan dat onderzoek, hoe gebrekkig ook toegelicht, niet te onttrekken, het mag niet worden ontveinsd, dat velen daarbij gedrukt worden door een gemoedelijk bezwaar, hetwelk hen hoe langer hoe meer doet uitzien naar middelen om in dezen niet wel te verdedigen toestand te voorzien. Die toestand doet zich daarbij nog moeilijker voor, wanneer men let op de mogelijkheid, dat de eene of andere begrotingswet de goedkeuring dezer Kamer niet mogt wegdragen. Het jaar is dan schier ten einde geloopt, de andere Kamer gewoonlijk voor eenigen tijd uitgegaan, zoodat er geene gelegenheid meer bestaat om in tijds eene credietwet te kunnen vaststellen, welke de stremming der dienst kan verhoeden. Men oordeelde zoodanigen toestand op den duur onhoudbaar te zijn, omdat de Eerste Kamer daardoor, om der gevolgen wille, belemmerd wordt in haar regt tot behoorlijk onderzoek der Staatsbegroting, of aan haar een zedelijke dwang wordt opgelegd om goed te keuren wat somtijds met hare zienswijze inderdaad minder overeen te brengen is.

Vele leden meenden daarom bij de Regering ernstig te moeten aandringen op het beramen van eenig middel, dat geschikt ware om aan de roeping en de waardigheid der Eerste Kamer betere waarborgen te verzekeren. Zij geloofden dat zij daarmede geenszins het onmogelijke verlangden, en dat, ook met inachtneming van de bepalingen der Grondwet, zeer wel maatregelen konden genomen worden, om eene stremming in de staatsdienst te voorkomen, bijaldien het onderzoek der begrotingswetten vóór het einde des jaars bij de Eerste Kamer niet afgeloopen of aan het een of ander hoofdstuk der Staatsbegroting hare goedkeuring onthouden mogt zijn. Zij waren van oordeel dat bijv. eene algemeene wet kon worden voorgedragen, bepalende dat, wanneer om de eene of andere reden eene begrotingswet niet tot stand ware gekomen op het oogenblik dat dezelve in toepassing diende te worden gebragt, alsdan de voor het afgeloopen tijdvak vastgestelde begrotingswet nog gedurende drie maanden, of zooveel vroeger als zij door eene nadere ware vervangen, zoude blijven werken. In eene afdeeling werden evenwel tegen dit middel bedenkingen geopperd. Men betwijfelde, of hetzelfde met de Grondwet wel overeen te brengen is, daar aldus eene begrotingswet, volgens de Grondwet voor den tijd van één jaar vastgesteld, gedurende vijftien maanden van kracht zoude kunnen blijven; men meende ook dat het middel onuitvoerbaar zoude zijn, en wees daarbij vooral op subsidien voor openbare werken verleend, waarvan de vermeerdering met een vierde van het bedrag voor het werk zelf vaak onnoodig en dus ongerijmd, en tevens niet te gebruiken zoude zijn voor nieuwe, soms onontbeerlijke werken. Daarop werd van de andere zijde geantwoord dat men, wat de zaak zelve betreft, inderdaad niets anders verlangde dan hetgeen reeds bij de vaststelling van onderscheidene credietwetten had plaats gehad, die in den regel de loopende begroting voor een volgend tijdvak van korteren of langeren duur voorloopig bestendigen. Men kon ook niet inzien waarin de aangewezen strijd met de Grondwet gelegen is, daar deze alleen gewag maakt van het jaarlijks aanbieden van de ontwerpen der algemeene begrotingswetten, doch daarmede noch het middel van halfjarige of drie-maandelijksche credietwetten, noch het onderhavige middel eener voorloopige voortwerking van eenige begrotingswet, inderdaad een wettelijk crediet, schijnt uit te sluiten. Men gaf echter te kennen, dat men aan dit in overweging gegeven middel zelf niet hechte en gaarne zoude zien dat op eene andere en betere wijze in het aangevoerde bezwaar mogt worden voorzien. Men wenschte het oordeel daarover geheel aan de Regering over te laten.

II. In verband met de in de vorige paragraaf medegedeelde beschouwingen is ook nog in twee afdeelingen der Kamer de wenschelijkheid betoogd, dat door de Regering het beginsel mogt worden aangenomen om elke aanvraag voor uitgaven tot nieuwe of buitengewoon groote werken, waarvan de kosten van andere uitgaven kunnen worden gescheiden, bij afzonderlijke wets-ontwerpen voor te dragen. Men meende dat de toepassing van zoodanig beginsel ongetwijfeld leiden zou tot een meer geregeld onderzoek zoowel in het belang der zaak als ten gerieve en van de Regering en van de Staten-Generaal, en dat de vrijheid in het uitbrengen eener stem van overtuiging over al de onderwerpen in eene begrotingswet voorkomende door de bedoelde afscheiding zeer zal worden bevorderd. Deze leden konden zich de redenen niet verklaren, waarom de aangewezen weg omtrent onderscheidene groote werken vroeger en ook in dit jaar nog gevolgd, later omtrent verscheidene der hier bedoelde onderwerpen wederom verlaten is.

III. Door vele leden is medegedeeld, dat zij de toekomst van